

Nº 2

Ano 2018

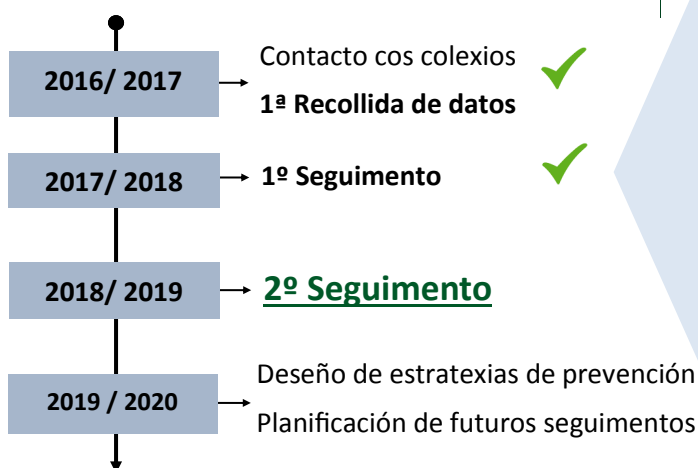

Estudo Lonxitudinal para unha Infancia Saudable

conta

O PROXECTO ELISA SEGUE EN MARCHA! AGRADECÉ-MOSVOS MOI SINCERAMENTE A VOSA PARTICIPACIÓN CONTINUADA NO MESMO

VELAQUÍ UN BREVE REPASO DO PERCORRIDO DO ELISA:

No seguimento deste último ano incorporáronse novas familias e colexios. **Actualmente a comunidade ELISA está formada por:**

- **48% NENAS 52% NENOS**
- **2789 FAMILIAS**
- **310 MESTRES/AS**
- **76 COLEXIOS**

Responderon ao cuestionario ELISA (2017-2018)

84.22%* NAIS/PAIS 87.34%* MESTRAS/ES

*Nais e mestras son quen maioritariamente se encargan de cubrir o cuestionario ELISA, por iso, neste documento, empregaremos o feminino cando aludamos aos proxenitores e ao profesorado.

A información que nos proporcionades está sendo moi valiosa; de feito, como sabedes, durante o 2018 espertamos o interese dos medios de comunicación escritos e mesmo da TVG.

¿Lembrádevos destas escenas? Podedes ver a reportaxe completa no programa *A Revista*, directamente a través do seguinte enlace: <http://www.crtvg.es/informativos/co-proxecto-elisa-a-facultade-de-psicologia-detectara-situacions-emocionais-non-saudables-na-infancia-3780990>

PREOCUPACIÓNS MÁIS FRECUENTES DAS NAIS ELISA RESPECTO AOS SEUS FILLOS/AS

1. Saúde, felicidade e benestar
2. Comportamento
3. Relacións cos iguais
4. Xestión das emocións
5. Educación

Tendo en conta as preocupacións que as familias ELISA tedes respecto dos vosos nenos/as, elaboramos este novo número do ELISA CONTA tentando ofrecervos información de interese ao respecto

Atópanos en: www.facebook.com/proxectoELISA
Contáctanos en: proxectoelisa.udipre@gmail.com

UNIÓN EUROPEA

OS NENOS/AS ELISA

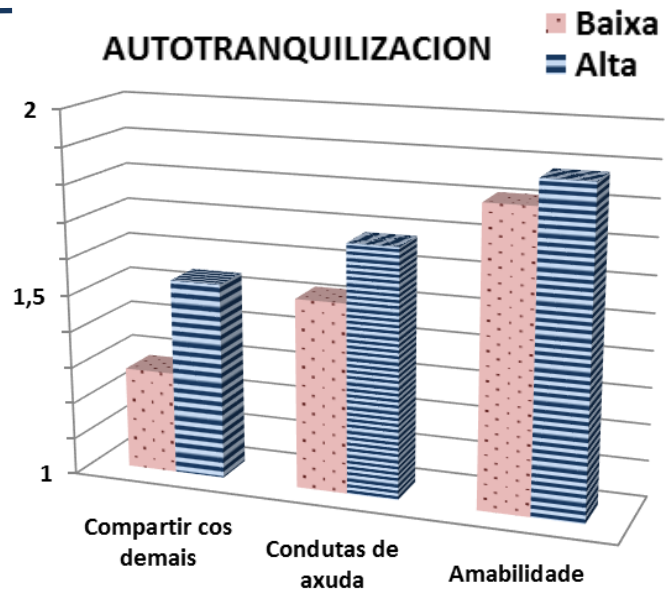
Xa dende moi pequenos os nenos/as son diferentes na súa forma de relacionarse co entorno e experimentar o mundo. Mostran configuracións distintas e únicas de “características temperamentais”.

Esta diversidade temperamental vai a influír, en certa medida, no seu comportamento.

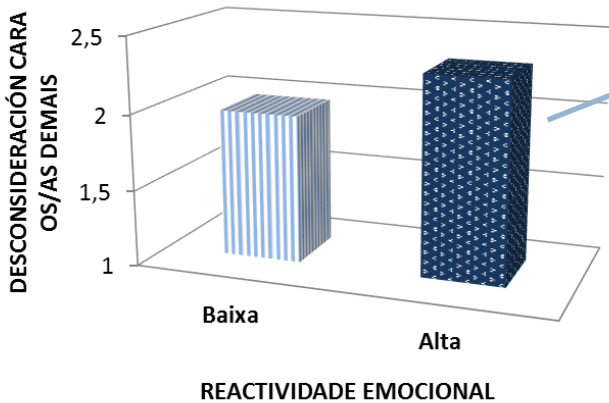
POR EXEMPLO:

Gráfica 1. Relación entre “Autotranquilización” e a conduta prosocial

A “Autotranquilización” (a capacidade para modular as emocións desagradables) inflúe nas condutas positivas infantís, de tal forma que os nenos/as con maiores puntuacións nesta dimensión mostran os niveis máis altos de conduta prosocial, é dicir, axudan, comparten e son máis amables cos demais.

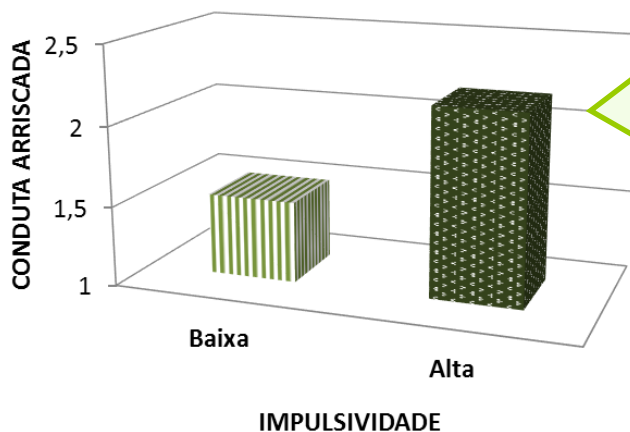
Gráfica 2. Relación entre a “Reactividade Emocional” e a desconsideración cara os demais

Por outra parte, os nenos/as que experimentan con máis intensidade emocións negativas (como a ira, a tristeza ou o medo) tenden a amosar menos consideración cara aos demais, o cal pode repercutir na calidade das súas relacións sociais.

Gráfica 3. Relación entre “Impulsividade” e a tendencia a manifestar condutas arriscadas

Ademais, unha alta impulsividade relaciónase cunha maior probabilidade de actuar dunha forma arriscada, incluso temeraria, que os leva a expoñerse a perigos innecesarios.

É importante prestar atención ao grao de impulsividade dos nenos/as, pois condúceos a reaccionar sen pensar nas consecuencias da súa conduta.

AS FAMILIAS ELISA

O estudo ELISA móstranos que as condutas dos nenos/as vense tamén afectadas polo comportamento das nais. Por exemplo, as emocións que experimentamos cara aos fillos/as relaciónanse co estilo educativo que utilizamos con eles/as:

As familias ELISA basean as súas prácticas educativas no eloxio e a demonstración de afecto aos fillos/as e o reforzo do seu bo comportamento.

No estilo positivo predominan a experimentación de emocións de disfrute e felicidade nas interaccións cotiás cos fillos/as. Mentres, nos estilos punitivo e inconsistente maniféstanse, en maior medida, sensación de desgusto ou de sentirse desbordado/a na tarefa de educar aos fillos/as.

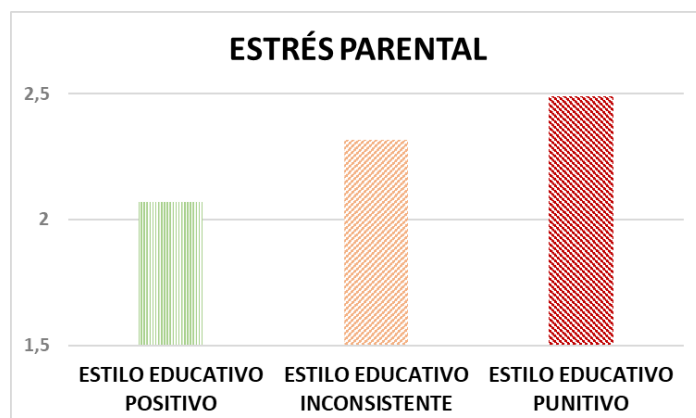
ESTILO EDUCATIVO	EMOCIÓNS CARA OS FILLOS/AS	REGULACIÓN EMOCIONAL
<p>POSITIVO</p> <p>Uso principal do reforzo, a calidez e o apoio</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A maioría das veces o meu fillo/a saca o mellor de min • Desfruto sendo a nai/pai do meu fillo/a • En xeral, síntome feliz coa relación que teño co meu fillo/a 	
<p>INCONSISTENTE</p> <p>Uso irregular de reforzos e castigos</p>	<ul style="list-style-type: none"> • En ocasións, resúltame difícil estar preto do meu fillo/a • En ocasións, non me levo ben co meu fillo/a • Ás veces, resúltame difícil comunicarme co meu fillo/a 	
<p>PUNITIVO</p> <p>Uso frecuente de castigo verbal e físico</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ás veces desexaría que o meu fillo/a se fora por uns poucos minutos • Ás veces a conduta do meu fillo/a enfádame tanto que apenas podoo soportalo • Ás veces o meu fillo/a pon a proba a miña paciencia 	

Comprobamos a importancia que teñen as emocións e condutas propias do estilo educativo positivo á hora de promover habilidades de regulación emocional nos fillos/as.

O estudo ELISA indícanos, tamén, que debemos ter en conta o nivel de estrés asociado ao exercicio do noso rol materno.

Gráfica 4. Diferencias no estrés percibido na crianza nos estilos educativos

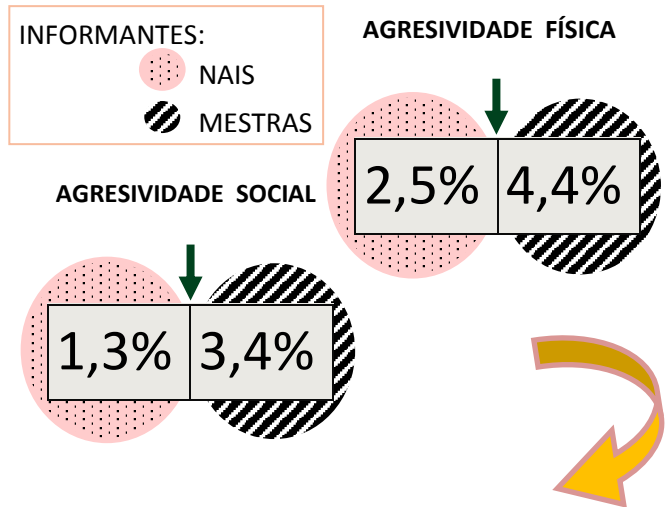
En xeral, o **estrés parental medio informado polas nais é baixo...** ...Observamos que canto máis positivo é o estilo educativo empregado pola nai, menor é a súa percepción de estrés na crianza do seu fillo/a. Sucede o contrario para os estilos educativos inconsistentes e punitivos: as nais que máis fan uso de eles informan de niveles de estrés parental superiores (véxase a **Gráfica 4**).

AS ESCOLAS ELISA

Unha das preocupacións máis importantes para familias e mestras é que os nenos/as, xa dende pequenos, mostren condutas agresivas no contexto escolar, sexan de tipo físico (pegar ou empurrar) ou social (burlas, alcumes ou intentos de exclusión).

Porcentaxe de nenos/as que amosan condutas agresivas frecuentes no contexto escolar

PERFÍS COMPORTAMENTAIS

Entre os nenos/as que tenden a reaccionar con agresividade, sexa física ou social, vemos que se comparten certas características como:

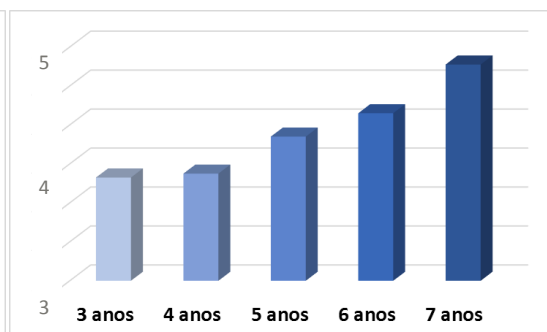
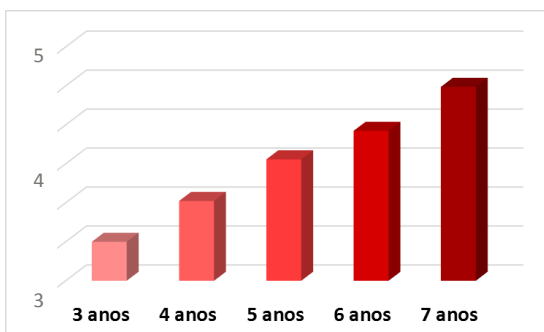
- I. Unha tendencia a amosar un comportamento impulsivo e disruptivo (p.ex. saltarse normas, romper cousas, coller sen permiso o material dos demais, etc.).
- II. Menos habilidades que os seus compañeiros/as para xestionar as propias emocións e comprender as dos demais.

Non obstante, en termos xerais, as mestras informan de que a adaptación á escola vai mellorando conforme as crianzas crecen; enténdese que como resultado dun maior coñecemento das normas de convivencia e un maior sentimento de confianza e proximidade ás súas mestras e compañeiros/as.

Co avance nos cursos escolares os nenos/as...

ESFÓRZANSE MÁIS POR REALIZAR AS ACTIVIDADES/TAREFAS PROPOSTAS NA AULA

MÓSTRANSE MÁIS A GUSTO NA ESCOLA, MÁIS INTEGRADOS E IMPLICADOS NELA

A impresión das mestras vese reforzada polo alto grado de satisfacción das familias coa escola:

8,6*

* Puntuación media sobre 10

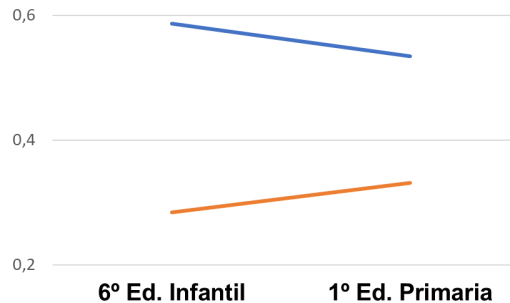
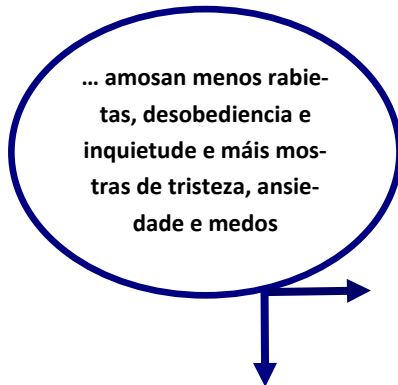
Gráfica 5. Esfuerzo académico segundo grupos de idade

Gráfica 6. Boa conduta segundo grupos de idade

EVOLUCIÓN NO ESTUDO LONXITUDINAL

Finalmente, tendo realizado dous momentos de avaliación, xa podemos examinar a evolución que seguen as dificultades e fortalezas dos nenos/as nun momento clave no seu desenvolvemento, como é a transición da educación infantil á primaria.

NESTE MOMENTO DE CAMBIO, OS NENOS/AS ELISA...

— Desobediencia

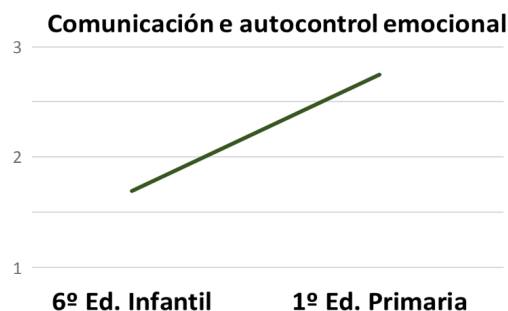
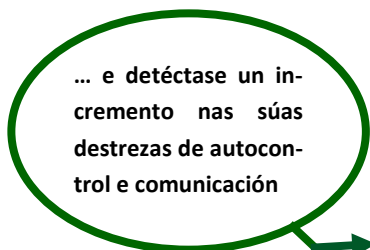
— Problemas de ansiedad/medo

Consideramos que esta evolución das dificultades condutuais e emocionais dos nenos/as pode responder a dúas cousas. Por unha parte, aumenta a súa capacidade para interiorizar normas sociais, focalizar a atención e controlar a súa conduta. Por outra parte, amplíase o seu abanico de emocións, e a súa capacidade para recoñecelas.

Ademais, podemos dicir que a evolución dos nenos/as ELISA segue un curso favorable. A mellora nas habilidades para xestionar as propias emocións fai que os nenos/as se poidan desenvolver mellor nas situacións sociais. Isto, á súa vez, ofrécelle oportunidades para seguir adquirindo as competencias necesarias para un desenvolvemento saudable.

CAMBIO NOS MEDOS MÁIS PREVALENTES AO INICIO DA EDUCACIÓN INFANTIL E DA EDUCACIÓN PRIMARIA

MEDOS FRECUENTES	GRUPO DE IDADE	
	3 ANOS	6 ANOS
Animais grandes (cans, lobo, etc)	48,5%	31,9 %
Escuridade	18.2%	25.7%
Animais pequenos (abellas, arañas, etc)	3%	21.2%
Quedarse só/soa e durmir só/soa	12.1%	5,3%

EN CONCLUSIÓN....

- Os nenos/as ELISA amosan comportamentos e estilos temperamentais, na meirande parte dos casos, acordes ao esperable dentro do seu grupo de idade.
- Vemos como tamén, dende a casa, o estilo educativo empregado contribúe de forma importante a este desenvolvemento favorable. Mostrando emocións positivas cara as nosas crianzas, e mantendo baixo o noso nivel de estrés, contribuiremos á prevención das posibles dificultades nesta etapa.
- A presenza de certos niveis de agresividade física e social a idades temperás, pon de manifesto a necesidade de manternos alerta e detectar os primeiros indicios antes de que se agraven.
- Aínda que comprobamos que a evolución dos nenos/as neste momento é xeralmente favorable, non debemos esquecer que existen diferentes traxectorias de desenvolvemento; coñecelas, a través dun seguimento máis longo, é fundamental para elaborar estratexias de prevención eficaces.
- Neste cometido, debemos considerar o carácter protector das destrezas de xestión emocional dos nenos/as. Reforzalas convértese nun elemento crucial para fomentar o benestar emocional e o axuste psicosocial ao longo da nenez.

O proxecto ELISA continuará a percorrer a paisaxe emocional, condutual e social das nosas crianzas ao longo do tempo. A próxima estación do tren ELISA será a primavera de 2019.

Mantemos os motores acesos!

GRACIAS A TODA A COMUNIDADE ELISA!